

nosti obrade i na samom prijevodu, na pronalaženju prkiladnih izraza u duhu hrvatskog jezika, kao i na golemom poslu što ga je morao izvršiti za ovako zamišljeno djelo. To je bio posao za čitav tim priređivača. Obavio ga je, međutim, uglavnom samo jedan čovjek, dr Tomo Vereš — prevodilac, komentator, sabiratelj bibliografije; i to vrlo uspješno.

ISTINA UTJELOVLJENE RIJEČI

Dr. Ljudevit Rupčić, Pravi Bog i pravi čovjek, KS, Zagreb, 1981.

Tomislav Pervan

Upućenom općinstvu nije potrebno posebice predstavljati autora navedene knjižice. Poznat po svojoj stručnosti i iskustvu, on nas kroz desetak ponuđenih misaonih jedinica sigurno vodi perom i rukom voditelja i učitelja. Prilozi — u kojima je središte osoba Bogočovjeka, Isusa Krista, jer k njemu smjeraju svi i iz njega proizlaze — svi su u svojoj kratkoći i jasnoći antologijske vrijednosti. Suvišno je citirati bilo što, budući da Isus ostaje jasno sredotvorna osoba u svim razmišljanjima.

Čitajući spomenute priloge i nehotice se nameće misao: Unatoč tolikim pokušajima demontaže Isusove osobe Isus Krist ostaje sud i sudište za pravu ljudsku prosudbu ljudskih umovanja, mišljenja, govorenja i djelovanja: nepovredivi kanon prema kojemu možemo i moramo vrednovati sva svoja nastojanja na bilo kojemu području. Odreda se varaju oni koji kušaju prizvati Isusa pred svoje sudište, bilo ono pseudoznanstveno, prirodnoznanstveno, ideološko, filozofsko ili čisto praktično-pragmatično. Krist ih sve nadvisuje za glavu, za život i ljubav koju je živio i s kojom je umro. U svim je praktičnim i teoretskim dilemama neotklonjiva istinitost i međusobna ovisnost ortodoksnosti i ortoprakse, jer na svojoj strani imaju Isusa: u njemu su u nerazdvojivoj svezi odjelotvoreni riječ i djelo. Stoga Isus ostaje jedini (s)mjerodavni čimbenik u ljudskoj povijesti.

Kroz cijelu knjižicu provijava misao kako je nemoguće u ime bilo čega ili bilo koga svojatati za sebe Isusa Krista osim u ime življene istine i ljubavi. Sa svake stranice odzvanja teška i za ideološki opterećene pojedince neprobavljiva kritika njih i njihovih stajališta. Kritika je upućena nadesno i nalijevo, prema onima koji su u Crkvi i izvan nje, a istodobno poziva na općeljudski dijalog i ekumenizam, jer je podignuta u ime Bogočovjeka, što znači i svakoga čovjeka. I nužno se nameće misao kako nema niti može biti ustanove koja bi bila sposobnija za toliku kritiku i samokritiku od Crkve, odnosno kršćanstva kad sebe i svijet sučeli s Isusom Kristom, te da nema institucije koja po svojoj nutarnjoj zakonitosti ne mora koračati iz krize u krizu, shvatimo li krize kao zdrave momente u rastu nekog organizma, pri čemu se polje raščišćava, kad Krist može zasjati, prosuđivati i presuđivati.

U knjižici nema teološke apstraktne misaonosti. Ona je prepuna praktične istine koja čovjeka razgoljuje, budući da se Istina utjelovila u Riječi. S njome se čovjek mora licem u lice susresti ako hoće barem donekle čovjekoliko živjeti. Ta je Istina zov na razmišljanje, premišljanje, obraćanje i obraćenje. Knjižica je zbiljski zov da ponovno s ljubavlju prihvatimo Evanđelje i evanđelja s čije nam svake stranice progovara sam Isus Krist. Jer ta evanđelja ostaju temeljno stanište u organizmu kršćanskog vjerovanja.

Mogla bi se staviti primjedba kako je ipak ostala prikraćena praktična ponuda za rješenje nastalih problema u društvenoj a napose crkvenoj ortopraksi, makar smo naglasili da ponuđene misaone jedinice imaju isključivo praktične a ne samo teoretske značajke. Nameće se problem: Kako ljude motivirati, kako ih oduševiti i zanimati za Isusa Krista? Kako pokrenuti pojedince na nužni zaokret koji moraju u sebi učiniti? Kako ponuditi raščovječenom čovjeku ovoga vremena počovječenje, na koji način ponuditi kršćanstvo odnosno oživjeti kršćanstvo koje je mahom zamrlo u samim kršćanima? Ti upitnici nameću nužno pneumatološku dimenziju Isusove nazočnosti u svijetu, pojedincima i Crkvi, a ta je, kako nam se čini, premalo došla do izražaja u knjižici. Ta pneumatološko-trinitarna prisutnost i danas je u svijetu iskustvena stvarnost do koje se dolazi samo na temelju radikalnoga obraćenja i prihvaćanja Isusova zova na nasljedovanje. I kao plod takva iskustva može se onda ponuditi svijetu živl Isus Krist — što je tako zorno uočljivo na svijetlim likovima u dugoj povijesti Crkve, a na pojedincima i dandanas.

No, unatoč tim primjedbama autoru smo zahvalni za ponuđeno misaono tvorivo. Zahvalni će biti zacijelo i svi istinoljubivi. Sa zahvalnošću će odložiti ta razmišljanja iz svojih ruku svi koji ih čitaju i dočitaju, jer Rječ prebiva i ostaje među nama, puna milosti i istine, dok svaka laž mora bježati u svoju noć.

PSIHOZA STRAHA

Josef Imbach: Živjeti u strahu?, DKA, Zagreb, 1981.

Želimir Puljić

U seniji biblioteke »Teološke meditacije« izdavačke kuće palotinaca (Remetski kamenjak, bb., Zagreb) izišla je 1981. knjižica Josefa Imbacha *Živjeti u strahu?* koja je na njemačkom publicirana 1977. u nakladi izdavačke kuće Benziger—Verlag (Köln). Autor knjige Josef Imbach docent je za fundamentalnu teologiju i granična pitanja između književnosti i teologije na Papin-skom teološkom fakultetu sv. Bonaventure u Rimu. Knjižicu je na hrvatski preveo Sead I. Muhamedagić, SAC, a izašla je kao sedma knjiga spomenute biblioteke.

Ne treba o tome puno govoriti kako je čovjek današnjice zaplašen i kako je »strah jedno od temeljnih čuvstava našega vremena« (7). Knjižica o tome govori na vrlo pristupačan način. Ona je podijeljena u sedam naslova, ali se može reći da su praktično dva dijela koji sačinjavaju ovu knjigu: *Konstatacija straha u čovjeku i okolo njega* (7—36) i *Oslobađanje od straha* (37—58).

Analizirajući konkretnu situaciju, autoru je uspjelo na vrlo uvjerljiv i jednostavan način pokazati na strahove čovječanstva koji proizlaze iz »nezbrinutosti i bezimenosti izgubljenog čovjeka u anonimnoj masi« (13). Anoniman i izgubljen, on traži sama sebe i istodobno baca pogled prema nekom čvrstom uporištu, »prema nečem apsolutnom što nikako ne može dokučiti« (13). Tjeskoba čovjeka »beskućnika«, »bjegunca« koji »pada i survava se« u duboku provaliju zemlje obradili su plastično neki od suvremenih romanopisaca i pjesnika koje Imbach spominje, kao npr. James Joyce, Nelly Sax, Max Fischer, Albert Camus, Friedrich Dürrenmatt...

Da li je stvarno čovjek prepušten bezizlaznoj tami i padu? Zar nije moguće da se bezdanosti provalije u koju »vlak srlja« suprotstavi neka obuhvatnija i skrovitija zbilja? Kamo ide ovaj svijet? Ima li još spasa? To su, eto, pita-